

عملیات جدید امریکا در مناطق قبایلی؛ پیامدها و ارزیابی ها خیلوک - کابل

وضعیت امنیتی و سیاسی پاکستان در این اواخر به وخامت بیشتر گراییده است. نیروهای امریکایی و ناتو مستقر در افغانستان حملات کوبنده شان را بر اهداف مشخص در آنسوی مرز آغاز کرده اند. گرچه گفته می شود طی این حملات شماری از افراد ملکی نیز قربانی گردیده اند، اما در عین حال، انجام این گونه حملات آنهم به وسیله طیاره های بم افکن و هلیکوپترهای توپدار که حریم فضایی پاکستان را نیز نقض می کند، نمایانگر تغییرات عمیق و اساسی در استراتژی قوای ایتلاف در نبرد به اصطلاح با تروریسم می باشد.

دیروز جمعه، 5 سپتمبر به نقل از منابعی در پاکستان گزارش شد که در چند نقطه از قریه های گورک، واقع در منطقه وزیرستان شمالی این کشور، انفجارهایی روی داد و به گفته ساکنان محلی، علت آن پرتاب راکت از یک فروند طیاره بوده است.

تنش های ظاهری و توافق های پشت پرده

قابل یادآوری است که این عملیات پس از دیدار مکرر شماری از مقام های بلندپایه نظامی امریکایی از پاکستان و انجام گفتگوها با قوماندانان برجسته ارتش این کشور از جمله لوی درستیز اشفق کیانی می باشد؛ هفته گذشته جنرال مایک مولن لوی درستیز امریکا با جنرالان ارشد اردوی پاکستان چندین جلسه مخفیانه نیز داشته است، به نظر می رسد که مقام های امریکایی روی اجرای استراتژی جدید در روند راهکارهای جنگی اش و انجام عملیات علیه مبارزان در مناطق قبایلی، با مقام های نظامی پاکستان به توافق رسیده باشند.

ظرف چند روز اخیر، این چندمین عملیات منتسب به نیروهای امریکایی علیه هدف‌هایی در داخل خاک پاکستان است که اخبار آن در دو روز اخیر منتشر می‌شود. گرچه روز پنجشنبه وزارت خارجه پاکستان با احضار سفیر ایالات متحده در آن کشور نسبت به عبور عساکر قوای ایتلاف به رهبری امریکا از مرز با افغانستان در روز چهارشنبه و انجام عملیات نظامی در داخل پاکستان، به صورت رسمی به دولت آن کشور، اعتراض کرد، اما به باور تحلیلگران این اعتراض‌ها همه جنبه سمبولیک داشته و در این زمینه از قبل، توافقی پشت پرده بین طرفین وجود داشته است.

در همین حال، منابع رسمی ایالات متحده انجام عملیات روزهای اخیر را تایید یا تکذیب نکرده اند، اما حمله راکتی و بمباردمان نقطای در داخل خاک پاکستان از سوی نیروهای امریکایی مستقر در افغانستان، اقدام بی-سابقه‌یی نبوده است.

این حمله‌ها در گذشته، گاه تلفات سنگینی در پی داشته و در مواردی نیز، مقام‌های امریکایی از کشته شدن اعضای ارشد طالبان و القاعده در نتیجه این عملیات، خبر داده اند.

قوماندانان امریکایی تأکید دارند که طالبان "مخالفان دولت کابل" در نواحی مرزی پاکستان با افغانستان فعالیت دارند و از این محل، حمله‌های را خود در داخل افغانستان سازمان دهی می‌کنند.

تلاش‌های فشرده:

مسوولان امریکایی به دنبال حمله‌های اخیر عساکر این کشور، روز پنجشنبه اعلام کردند، عملیات نیروهای کوماندوی امریکایی علیه القاعده در شمال پاکستان، ممکن است نشانه تلاش فشرده امریکا برای مقابله با حمله‌هایی باشد که به باور آنان طالبان از داخل خاک پاکستان به آن دست می‌زنند.

دولت امریکا به طور رسمی به داشتن هیچگونه نقشی در حمله روز چهارشنبه به قره "انجور ادا" در وزیرستان جنوبی و دیروز د وزیرستان شمالی که طی آن بیش از 20 تن از جمله زنان و کودکان کشته شدند، اذعان نکرده است. اما مسوولانی در وزارت دفاع امریکا "پنتاگون" که خواستند ناشناس بماند اعلام کردند، در حمله نیروهای کوماندوی امریکایی، افرادی هدف قرار گرفتند که مظنون به عضویت در القاعده هستند. این حمله نشان دهنده افزایش تلاش‌های

امریکا برای از بین بردن مخفیگاه‌های امن طالبان در پاکستان است.

گفته می‌شود این مخفیگاه‌ها تغذیه‌کننده شورش روزافزون علیه قوای متجاوز امریکایی و ناتو و نیز نیروهای دولتی در شرق افغانستان است. افغانستان امسال به جای عراق به صحنه درگیری‌های خونین با نیروهای اشغالگر امریکایی، تبدیل شده است.

گمان می‌رود، اسامه بن لادن رهبر القاعده از جمله تندروانی است که در طول مرز پاکستان و افغانستان فعالیت می‌کنند. با این حال، همزمان با اینکه جورج بوش رییس‌جمهور امریکا برای ترک سمت خود در چهار ماه آینده آماده می‌شود، تلاش‌ها جهت قتل و دستگیری افراد کلیدی القاعده همانند اسامه و ظواهری افزایش یافته است. در عین حال، هر دو جانشین احتمالی بوش یعنی جان مک کین جمهوری خواه و باراک اوباما دموکرات نیز بر ضرورت تمرکز دولت پاکستان بر مسأله امنیت بارها تأکید کرده اند. مسوولان امریکایی می‌گویند به رغم افزایش حمله‌های اردوی پاکستان که منجر به حمله‌های انتقامجویانه شده است، پاکستان به اندازه کافی برای مقابله با طالبان، تلاش نکرده است. از سوی دیگر، باید گفت که حمله‌های اخیر، نخستین عملیات آشکار نیروهای امریکایی در داخل خاک پاکستان از زمان حضور در افغانستان در سال 2001 محسوب می‌شود. ولی مسوولان پنتاگون اظهار می‌دارند، حضور نیروهای امریکایی در پاکستان، به معنای بازگشت به شیوه‌هایی است که اردوی امریکا بلافاصله بعد از حضور در افغانستان آنرا در پیش گرفت.

حمله‌ها ادامه خواهد یافت

کارشناسان ابراز می‌دارند، امریکا عملیات جنگی‌اش را در پاکستان افزایش خواهد داد؛ به باور آنان، تا زمانی که پرویز مشرف در کاخ ریاست جمهوری پاکستان حضور داشت، امریکا از اتخاذ هر گونه اقدامی که موقعیت خود و وی را به خطر اندازد، خودداری می‌کرد، اما پنتاگون بعد از استعفای مشرف، دیگر اعمال این محدودیت‌ها را ضروری نمی‌داند که در واقع، اقدام‌های روزهای اخیر، قطعات ویژه امریکا در قریه‌یی در وزیرستان پاکستان، حاکی از اتخاذ این استراتژی جدید نظامی می‌باشد.

در اقدام اول هفته گذشته، قطعات ویژه امریکا با پشتیبانی سه هلیکوپتر جنگی امریکا که از افغانستان می‌آمدند، پیش از طلوع آفتاب وارد این قریه شده و

سربازان قطعات ویژه اردوی امریکا بعد از خروج از این هلیکوپترها حداقل سه خانه را مورد حمله قرار دادند.

چرا اکنون؟

به هر صورت این خود دلیل عمده بر تغییر مهم در استراتژی‌های امریکاست، اینکه امریکا چرا بالاخره مجبور شد که در قبال پاکستان استراتژی خود را مورد بازنگری قرار دهد و از همه کرده مهمتر اینکه چرا بعد از گذشت سالها اکنون به انجام این کار حاضر گردید، باید گفت که یکی از علل تغییر استراتژی امریکا را می‌توان ضعف و از هم پاشیده‌گی دولت جدید پاکستان دانست.

امریکا و متحدانش به شکل فزاینده‌یی نگران ثبات در پاکستان هستند؛ زیرا دولت غیرنظامی حاکم بر این کشور با چالش‌های سیاسی و اقتصادی رو به رو است.

امریکاییان نیروهای سیاسی فعلی پاکستان را ضعیف و ناکارآمد می‌دانند و واکنش به این ناکارآمدی استراتژی جدید امریکا می‌باشد.

یکی از مقام‌های بلندپایه اردوی امریکا نیز، گفته است، واکنش امریکا به دلیل بی‌اعتمادی به مقام‌های فعلی پاکستان با افزایش فعالیت‌هایی که علیه افراطیان صورت می‌گیرد، همراه خواهد بود؛ افراطیانی که تهدیدی برای قوای امریکا و همین‌طور نیروهای امنیتی افغان در افغانستان به شمار می‌آیند.

به باور این مقام امریکایی، این احتمال وجود دارد که طی روزهای آینده ما شاهد موارد بیشتری از این‌گونه حملات باشیم.

پرویز مشرف، رئیس‌جمهور مستعفی پاکستان، به عنوان یکی از مهمترین متحدان امریکا در "جنگ امریکا در منطقه" از یازدهم سپتمبر سال 2001 به شمار می‌رفته است. به عقیده بسیاری از کارشناسان سیاسی، استعفای وی می‌تواند، به معنای از دست دادن یکی از مهره‌های کلیدی امریکا در پاکستان باشد.

پیامدها و ارزیابی‌ها

اما اینکه این حمله‌های نیروهای امریکایی با چه واکنشی از سوی مردم پاکستان مواجه خواهد شد، برخی ناظران هشدار داده اند که بسیاری از مردم پاکستان حمله‌های نظامی امریکا را به نقطی در داخل این کشور غیرقابل قبول می‌دانند و خواستار واکنش دولت پاکستان نسبت به چنین عملیاتی هستند.

به این ترتیب، ادامه چنین حملاتی می‌تواند باعث افزایش حمایت مردمی از طالبان و اسلامگرایان و سبب بی‌ثباتی

بیشتر دولت پاکستان شود که هم اکنون با مشکل‌های عمده -
یی داخلی سیاسی و بحران عمیق اقتصادی مواجه است.
تحلیلگران به این عقیده اند، عملیات اردوی امریکا در
پاکستان، ممکن است اعتبار دولت پاکستان را در مناطق
قبایلی از بین ببرد و ناخواسته به تندروان برای بی‌ثبات
کردن پاکستان کمک کند. استیون بیدل از شورای روابط
خارجی امریکا می‌گوید. هرگونه اقدامی برای مقابله با
حمله‌های القاعده و طالبان که موجب بی‌ثباتی در پاکستان
شود اشتباه آشکاری محسوب می‌شود. وی افزود: اگر بزرگترین
خطر برای منافع امریکا را در شرایط کنونی دستیابی
القاعده به سلاح هستوی بدانیم، کوتاه‌ترین سناریو برای
تحقق این کابوس، گسترش هرج و مرج و ناامنی در پاکستان
است.